

प्रतिदर्श

प्रश्न-पत्रम् -5

हल सहित _____

समय : होरात्रयम् |

| पूर्णाङ्कः 90

खण्ड : 'क'

अपठित-अवबोधनम्

(10 अङ्काः)

1. (I) एकपदेन उत्तरत— 1 + 1 = 2
(i) तिस्रः (ii) वाजश्रवा
(II) पूर्णवाक्येन उत्तरत— 1 + 1 = 2
(i) यमराजः नचिकेतसं पश्यन् अवदत्—'स्वागतं भवते, भवान् मे अतिथिः।
(ii) पिता पुत्रम् उवाच—'त्वाम् मृत्यवे दास्यामि' इति।
(III) निर्देशानुसारम् उत्तरत— 1 + 1 + 1 + 1 = 4
(i) (स) वीक्ष्य (ii) (व) वाजश्रवा
(iii) (अ) यमाय (iv) (द) वाजश्रवा
(IV) शीर्षकम्— 2
वाजश्रवा / नचिकेता।

खण्ड : 'ख'

रचनात्मकं कार्यम्

(15 अङ्काः)

2. पत्रलेखनम्— $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 5$
(i) फरीदाबादतः (ii) अखिल (iii) आनन्दितम् (iv) प्राप्तवान्
(v) प्रशंसनीयः (vi) कोटिशः (vii) अपि (viii) साफल्यम्
(ix) प्रणामाः (x) आदित्यः
3. चित्रवर्णनम्— 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10
(i) इदम् उद्यानस्य चित्रम् अस्ति।
(ii) द्वौ वरिष्ठनागरिकौ तत्र भ्रमतः।
(iii) तत्र अनेके वृक्षाः सन्ति।
(iv) पूर्वं दिशायां सूर्यः उदेति।
(v) द्वाभ्याम् वृषभाभ्यां कृषकः क्षेत्रं कर्षति।

अनुच्छेदलेखनम्—

2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10

- (i) कालिदासः मम प्रियः कविः अस्ति।
 (ii) सः संस्कृतस्य अद्वितीयः कविः अस्ति।
 (iii) कविः कालिदासः उपमा अलंकारस्य प्रयोगम् अकरोत्।
 (iv) सः अभिज्ञानशाकुन्तलम् अपि रचितवान्।
 (v) कालिदासस्य विवाहः विद्योत्तमया सह अभवत्।

खण्डः (ग)

अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्

(30 अङ्काः)

4. (अ) (i) मूर्धा (ii) ए, ऐ 1 + 1 = 2
 (आ) (iii) श् (iv) तन्मयः 1 + 1 = 2
5. सन्धिच्छेदनम्— 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 5
 (i) (अ) विद्या + अर्थी (ii) (ब) महा + उत्सवः
 (iii) (ब) मत + ऐक्यम् (iv) (स) तत् + लीनाः
 (v) (स) उल्लङ्घनम्
6. शब्दरूपाणि— 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 5
 (i) (ब) गुरवे (ii) (द) प्रकृतेः
 (iii) (अ) खगान् (iv) (स) द्रोणाचार्यात्
 (v) (अ) परिश्रमेण
7. धातुरूपाणि— 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 5
 (i) (अ) नयामि (ii) (स) रोचते
 (iii) (ब) अगच्छत् (iv) (द) भजामः
 (v) (द) पठिष्यामः
8. उपपदविभक्तीनां प्रयोगः— 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 5
 (i) नृत्ये (ii) जनकम्
 (iii) यतिनेन (iv) इन्द्राय
 (v) विद्याम् / विद्यया / विद्यायाः
9. प्रकृति-प्रत्यय— 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 6
 (i) (अ) अधीत्य (ii) (अ) दृश् + क्त्वा
 (iii) (अ) चेतुम् (iv) (द) युष् + तुमुन्
 (v) (द) नत्वा (vi) (अ) आ + ग् + ल्यप्

खण्डः (घ)

पठित-अवबोधनम्

(35 अङ्काः)

10. गद्यांशः
- (I) एकपदेन उत्तरत— $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
 (i) अनृतम् (ii) दन्तान् (मूल्यपरकम् उत्तरम्)
- (II) पूर्णवाक्येन उत्तरत— 2
 अधार्मिकः दुष्टैः सह न आसीत्।
- (III) निर्देशानुसारम् उत्तरत— 1 + 1 = 2
 (i) (स) द्रुमम् (ii) (अ) अन्यस्वम्।

11. षष्ठांशः
- (I) एकपदेन उत्तरत— $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
 (i) दानात् (ii) अधः
- (II) पूर्णवाक्येन उत्तरत— 2
 पयोदानाम् स्थितिः उर्ध्वैः भवति।
- (III) निर्देशानुसारम् उत्तरत— $1 + 1 = 2$
 (i) (स) उर्ध्वैः (ii) (स) पयोदः
12. नाट्यांशः—
- (I) एकपदेन उत्तरत— $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 1$
 (i) ऋचा (ii) गरुडः
- (II) पूर्णवाक्येन उत्तरत— 2
 उपर्युक्ता कथा हितोपदेशात् गृहीता।
- (III) निर्देशानुसारम् उत्तरत— $1 + 1 = 2$
 (i) (अ) सर्पम् (ii) (स) शत्रुः
13. भावार्थः— $1 + 1 + 1 + 1 = 4$
- (i) (3) इन्द्रियाणां वंश मा गच्छेत्।
 (ii) (1) विदुषां सभायां विद्याविहीनः अत्र न शोभते।
 (iii) (3) अणु सदृशैः वटबीजैः एव अस्य संसारस्य उत्पत्तिः जायते।
 (iv) (2) ताः एव चेष्टाः फलदायिकाः भवन्ति याः उचित मार्गं सोद्देश्यं प्रारभ्यन्ते।
14. अन्वयः $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 4$
- (I) (i) गौरवं (ii) तु (iii) पयोदानां (iv) पयोधीनाम्
 (II) (v) संसारे (vi) न (vii) जातः (viii) याति
15. प्रश्ननिर्माणं— $1 + 1 + 1 + 1 = 4$
- (1) कौटुशाः (2) कथा (3) कस्य (4) कः
16. घटनाक्रम संयोजनम्— $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 4$
- (ii), (iv), (i), (v), (vi), (vii), (iii), (viii)
17. अर्थचयनम्— $1 + 1 = 2$
- (अ) (i) (ब) उपविशेत् (ii) (स) कल्याणम्
- (आ) अर्थमेलनम्— $\frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} + \frac{1}{2} = 2$
- (i) नृपः — राजा
 (ii) सहस्रा — अकस्मात्
 (iii) सद्भिः — सज्जनैः
 (iv) प्रकाशम् — प्रकटम्